บทความวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในประเทศไทย

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ: 24 ธันวาคม 2566
วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 21 เมษายน 2567
วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 20 สิงหาคม 2567

ปวีณา โทนแก้ว
สุพิชชา โชติกำจร[*], *นิพนธ์ เพชระบูรณิน และวิศิษฏ์ บิลมาศ*
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์การจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย โดยวิธีดำเนินการวิจัยจะเป็นรูปแบบเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามาจากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กระทรวงแรงงาน และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ใน ปี พ.ศ. 2565 และใช้แบบจำลองถดถอยเชิงเส้นในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย พบว่า จำนวนการจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2561-2565 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม กลับพบว่า การจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมส่วนใหญ่มีการกระจุกตัวอยู่ในจังหวัดที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี และปทุมธานี นอกจากนี้ จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 พบว่า หากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น และจำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้การจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้น ดังนั้น ภาครัฐควรดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจที่มุ่งทำให้เศรษฐกิจของแต่ละจังหวัดมีการเจริญเติบโต โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดที่มีตัวเลขการจ้างงานต่ำติดต่อกันหลายปี ซึ่งภาครัฐอาจดำเนินนโยบายที่มีลักษณะเป็นการกระจายความเจริญสู่ชนบท โดยการสร้างอุปสงค์แรงงานในชนบทด้วยมาตรการส่งเสริมการลงทุนใหม่ ๆ ที่เกิดจากคนในพื้นที่ เพื่อทำให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่ และส่งผลให้การจ้างงานในประเทศเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: การจ้างแรงงาน วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เอสเอ็มอี

วิธีการอ้างอิง:
ปวีณา โทนแก้ว, สุพิชชา โชติกำจร, นิพนธ์ เพชระบูรณิน และวิศิษฏ์ บิลมาศ. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในประเทศไทย. *วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 6*(3), 44-56.

[*]ผู้ประสานงานหลัก: supitcha.chot@pcru.ac.th

Research Article

Factors Affecting the Employment of Workers in Small and Medium Enterprises in Thailand

Received: December 24, 2023
Revised: April 20, 2024
Accepted: August 21, 2024

Paveena Tonekeaw
Supitcha Chotikhamjorn, *Nipon Phetcharaburanin and Wisit Binlamat*
Faculty of Management Science, Phetchabun Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were to study the employment situation of small and medium enterprises in Thailand and investigate the factors affecting the employment of small and medium enterprises in Thailand. The data of this quantitative research consisted of secondary data from the Office of Small and Medium Enterprise Promotion, the Ministry of Labor, and the office of the National Economics and Social Development Council in 2022. This research applied the linear regression model to analyze the data. The findings showed that there tended to be an increase in the number of employments of small and medium enterprises in Thailand during 2018–2022. However, it was found that the employment of most small and medium enterprises was concentrated in the Bangkok Metropolitan Region, including Bangkok, Samut Prakan, Nonthaburi, and Pathum Thani. In addition, the factors affecting the employment of small and medium enterprises were at the significance level of 0.01. It was found that if the Gross Provincial Product (GPP) increased and the number of small and medium enterprise operators increased, it would result in an increase in employment in small and medium enterprises. Therefore, the government sectors should implement economic policies that aim to develop the economy of each province, especially provinces that have had low employment numbers for many consecutive years. The government may implement policies that are characterized as spreading prosperity to the countryside by creating demand for labor in the countryside with measures to promote new investment from local people in order to increase new employments in the country.

Keywords: Employment, Small and Medium Enterprises, SME

Cite this article as:

Tonekeaw, P., Chotikhamjorn, S., Phetcharaburani, N., & Binlamat, W. (2024). Factors Affecting the Employment of Workers in Small and Medium Enterprises in Thailand. *Journal of Management Science Pibulsongkram Rajabhat University, 6*(3), 44-56.

* Corresponding Author: supitcha.chot@pcru.ac.th

บทนำ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SME (Small and Medium Enterprises) เป็นกลุ่มวิสาหกิจส่วนใหญ่ของประเทศที่มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้ง ยังเป็นภาคธุรกิจที่มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง และมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นการลงทุนในประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2565 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ คิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 35 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น หรือ GDP ของประเทศไทย (พิริยะ ผลพิรุฬห์, 2556; ชาครเลิศนิทัศน์, 2566) ทั้งนี้ เนื่องจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมักเป็นธุรกิจของผู้ประกอบการรายใหม่ที่เริ่มเข้ามาลงทุนเพื่อพัฒนาตัวเองไปเป็นผู้ประกอบการที่มีขนาดใหญ่ขึ้นต่อไป นอกจากนี้ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังเป็นภาคธุรกิจที่เป็นแหล่งการจ้างงานส่วนใหญ่ของประเทศ ทั้งแรงงานในระบบและแรงงานนอกระบบ โดยมีสัดส่วนการจ้างงานสูงถึงร้อยละ 71 ของการจ้างงานทั้งประเทศ (ชาครเลิศนิทัศน์, 2566) อีกทั้ง ยังเป็นแหล่งฝึกอาชีพของแรงงานประเภทต่าง ๆ และเป็นภาคธุรกิจที่สร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้ทรัพยากรและสร้างระบบการแข่งขัน ซึ่งช่วยลดการผูกขาดของผู้ผลิตรายใหญ่และสามารถให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2560-2564 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2560 มีผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 3,040,116 ราย เพิ่มขึ้นเป็น 3,104,895 ราย ในปี พ.ศ. 2562 และได้เพิ่มขึ้นเป็น 3,177,923 ราย ในปี พ.ศ. 2564 ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.53 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2560 (สำนักงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2566) แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงตัวเลขการจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย พบว่า ในปี พ.ศ. 2564 การจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีจำนวนลดลง โดยลดลงจาก 12,715,097 คน ในปี พ.ศ. 2563 เป็น 12,601,907 คนในปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลดลงร้อยละ 0.89 (สำนักงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2566) ซึ่งอาจเป็นผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ทำให้สถานประกอบการบางแห่งปิดตัวลงจึงส่งผลให้มีการเลิกจ้างแรงงานบางส่วนหรือทั้งหมด นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองในยุคปัจจุบันก็เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย และได้ส่งผลทำให้ภาควิสาหกิจของไทยต้องประสบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการผลิตและการขายสินค้า และการปรับขึ้นของอัตราค่าแรงขั้นต่ำซึ่งหากพิจารณาอัตราค่าแรงขั้นต่ำของประเทศไทยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา พบว่า ค่าแรงขั้นต่ำของประเทศไทยมีการปรับขึ้นทั้งสิ้นจำนวน 5 ครั้ง ได้แก่ ปี พ.ศ. 2556 ค่าแรงขั้นต่ำเท่ากับ 300 บาทต่อวัน(ทั่วประเทศ) ปี พ.ศ. 2560 ค่าแรงขั้นต่ำเท่ากับ 300–310 บาทต่อวัน ปี พ.ศ. 2561 ค่าแรงขั้นต่ำเท่ากับ 308–330 บาทต่อวันปี พ.ศ. 2563 ค่าแรงขั้นต่ำเท่ากับ 313–336 บาทต่อวัน และปี พ.ศ. 2565 ค่าแรงขั้นต่ำเท่ากับ 328–354 บาทต่อวัน (กระทรวงแรงงาน, 2566; ณิชกมล บุญประเสริฐ, 2566) โดยการเพิ่มขึ้นของค่าอัตราค่าแรงขั้นต่ำดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบทางด้านต้นทุนการผลิตของวิสาหกิจ ทำให้กิจการมีค่าใช้จ่ายเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะวิสาหกิจที่ต้องพึ่งพาแรงงานจากผลิตที่เป็นค่าจ้างขั้นต่ำ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังการจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ทั้งนี้ การจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SME ในประเทศไทยที่ผ่านมาล้วนได้รับผลกระทบมาจากปัจจัยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 หรือการปรับขึ้น

ของค่าแรงขั้นต่ำ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้าง หรือมีปัจจัยอื่น ๆ อีกหรือไม่ ที่ส่งผลกระทบต่อการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และเป็นการเพิ่มโอกาสในการจ้างงานให้แก่ประชาชนในประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นการศึกษาสถานการณ์การจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลจำนวนผู้ประกอบการและการจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดยอมในภาพรวมของประเทศ และรายจังหวัด ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561-2565 ในส่วนของการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยนั้นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบไปด้วย จำนวนการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของแต่ละจังหวัด อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของแต่ละจังหวัด ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด และจำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในแต่ละจังหวัด โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิในปี พ.ศ. 2565 จากจังหวัดในประเทศไทยทั้งหมด 77 แห่ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมทำให้เกิดการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยเพิ่มขึ้น

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากแนวคิดอุปสงค์แรงงาน (Demand for Labour) ได้อธิบายไว้ว่า จำนวนความต้องการแรงงานจะมีความสัมพันธ์กับอัตราค่าจ้างในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ หากอัตราค่าจ้างเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้นายจ้างมีความต้องการจ้างแรงงานลดลง หรืออุปสงค์แรงงานลดลง ในทางตรงกันข้าม หากอัตราค่าจ้างลดลงก็จะส่งผลให้นายจ้างมีความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น หรืออุปสงค์แรงงานเพิ่มขึ้น ทรงธรรม ปิ่นโต และจริยา เปรมศิลป์ (2563)

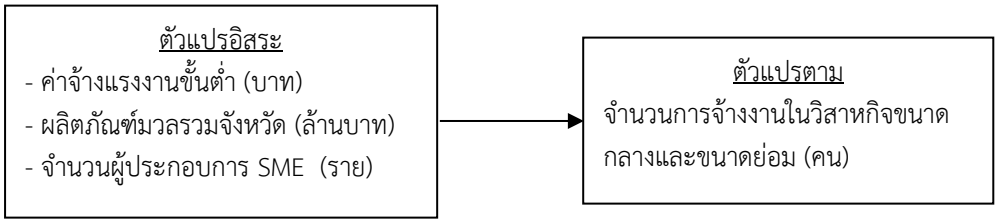
ขณะที่งานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงานที่ผ่านมา พบว่า มักจะใช้จำนวนการจ้างแรงงานเป็นตัวแปรตาม เนื่องจากจำนวนการจ้างแรงงานหรือจำนวนคนงาน จะสะท้อนให้เห็นถึงอุปสงค์ต่อแรงงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ ทรงธรรม ปิ่นโต และจริยา เปรมศิลป์ (2563) ที่ พบว่าจำนวนแรงงานเป็นสินค้าชนิดหนึ่งที่มีราคาเป็นค่าจ้าง (เช่นเดียวกันกับราคาสินค้าทั่วไป) ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ วสุ สุวรรณวิหค และดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ (2566) ที่ใช้ตัวแปรการจ้างงาน (จำนวนแรงงานในระบบประกันสังคม) เป็นตัวแปรตามในการศึกษาเศรษฐกิจจังหวัดและการจ้างงานในประเทศไทย

ในส่วนของตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะมีผลต่อการจ้างแรงงานนั้น จากแนวคิดของอุปสงค์ต่อแรงงานที่ได้อธิบายไว้ว่า หากค่าจ้างเพิ่มขึ้น จะทำให้นายจ้างมีความต้องการจ้างแรงงานลดลง ในทางตรงกันข้ามหาก

ค่าจ้างลดลง ก็จะทำให้นายจ้างมีความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น (ทรงธรรม ปิ่นโต และจริยา เปรมศิลป์, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ อาภาพร ผลมี, พัฒน์ พัฒนรังสรรค์ และศรีอร สมบูรณ์ทรัพย์ (2561) ที่พบว่า ปัจจัยด้านต้นทุนของกิจการในเรื่องค่าจ้างแรงงาน จะมีผลต่อการจ้างงานแรงงานไร้ทักษะของสถานประกอบการ โดยสถานประกอบการที่ให้ความสำคัญในด้านต้นทุนค่าจ้างแรงงาน มีความน่าจะเป็นที่จะจ้างงานแรงงานไร้ทักษะลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ และฐิติมา ชูเชิด (2556) ที่ พบว่า การเพิ่มขึ้นของอัตราค่าจ้างที่แท้จริง จะส่งผลทำให้ความต้องการจ้างแรงงานลดลง หรืออุปสงค์ต่อแรงงานลดลง นอกจากนี้ ยังพบงานของ วสุ สุวรรณวิหค และดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ (2566) ที่พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด หรือ GPP และจำนวนสถานประกอบการในจังหวัด จะส่งผลกระทบต่อการจ้างงานในภาพรวมของประเทศ สอดคล้องกับงานศึกษาของ ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, ดารุณี พุ่มแก้ว และเมรดี อินอ่อน (2564) ที่ พบว่า การเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด หรือ GPP จะส่งผลทำให้กำลังแรงงานภาครัฐในราชการส่วนกลางเพิ่มขึ้น และยังสอดคล้องกับงานศึกษาของ วีรศักดิ์ โศจิพันธุ์, วสันต์ พลาศัย และเบญจารี สกุลราษฎร (2562) ที่พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด หรือ GPP มีผลต่อการจ้างแรงงานภาคอุตสาหกรรม

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยในครั้งนี้ ได้อาศัยการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อที่ผ่านมา โดยจะใช้จำนวนการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของแต่ละจังหวัด เป็นตัวแปรตาม และจะใช้อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของแต่ละจังหวัด ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด และจำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SME ในจังหวัด เป็นตัวแปรอิสระ โดยสามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาสถานการณ์การจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย และปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

2. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การศึกษาสถานการณ์การจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย ใช้จำนวนการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยในระดับประเทศและระดับจังหวัด

2.2 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย ใช้ข้อมูลการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของแต่ละจังหวัด เป็นตัวแปรตาม และใช้ข้อมูลค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของแต่ละจังหวัด ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด และจำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของแต่ละจังหวัด เป็นตัวแปรอิสระ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จำนวนการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2561-2565 จากสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3.2 เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่ใช้เป็นตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ ซึ่งประกอบไปด้วย

3.2.1 ข้อมูลของตัวแปรการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และตัวแปรจำนวนสถานประกอบการ SME ในปี พ.ศ. 2565 จากสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3.2.2 ข้อมูลของตัวแปรอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ ในปี พ.ศ. 2565 จากกระทรวงแรงงาน

3.2.3 ข้อมูลของตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ในปี พ.ศ. 2565 จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย จะใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย จะใช้วิธีการถดถอยเชิงเส้นแบบมีตัวแปรที่ใช้อธิบายหลายตัว (Multiple Linear Regression) ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ และฐิติมา ชูเชิด (2566); ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, ดารุณี พุ่มแก้ว และเมรดี อินอ่อน (2564) ที่ใช้วิธีการถดถอยเชิงเส้นแบบมีตัวแปรที่ใช้อธิบายหลายตัวในการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงาน โดยแบบจำลองที่ใช้จะเป็นรูปแบบ Log-Log (Double Log Form) ด้วยการแปลงตัวแปรทั้งหมดให้อยู่ในรูปของ Logarithm โดยการใช้ Natural Logarithm เพื่อขจัดความแตกต่างระหว่างหน่วยของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ ซึ่งสามารถแสดงได้ ดังนี้

$$\mathrm{Ln}(\mathrm{EMP_i}) = \beta_0 - \beta_1 \mathrm{Ln}(\mathrm{WAG_i}) + \beta_2 \mathrm{Ln}(\mathrm{GPP_i}) + \beta_3 \mathrm{Ln}(\mathrm{ENT_i}) + \varepsilon_i$$

โดยที่ EMP คือ การจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (คน)
WAG คือ ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (บาท)
GPP คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (ล้านบาท)
ENT คือ จำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ราย)
ε คือ ค่าคลาดเคลื่อน
β_0 คือ ค่าคงที่
$\beta_1 - \beta_3$ คือ ค่าพารามิเตอร์
i คือ จังหวัดทั้ง 77 แห่ง ของประเทศไทย
ได้แก่ กรุงเทพฯ, กระบี่,....., อำนาจเจริญ

ผลการวิจัย

1. สถานการณ์การจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาตัวเลขการจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ดังตารางที่ 1 พบว่า จำนวนการจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2561-2565 มีการลดลงอยู่ 1 ครั้ง คือ ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ทำให้สถานประกอบการบางแห่งต้องหยุดกิจการหรือปิดตัวลง จึงอาจทำให้มีการเลิกจ้างแรงงานบางส่วนหรือทั้งหมด ส่งผลให้การจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีจำนวนลดลง โดยในปี พ.ศ. 2563 มีจำนวนการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเท่ากับ 12,715,097 คนลดลงเป็น 12,601,907 คน ในปี พ.ศ. 2564 หรือลดลงร้อยละ 0.89 แต่อย่างไรก็ตามจำนวนการจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมก็ได้เพิ่มขึ้นเป็น 12,828,236 คน ในปี พ.ศ. 2565 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.80 ซึ่งอาจเป็นผลมาจากมาตรการช่วยเหลือของภาครัฐ โดยเฉพาะโครงการส่งเสริมและรักษาระดับการจ้างงานในธุรกิจ SME ซึ่งภาครัฐจะจ่ายเงินอุดหนุนให้นายจ้าง จำนวน 3,000 บาทต่อคนเดือนต่อลูกจ้างแรงงานสัญชาติไทย เป็นระยะเวลา 3 เดือน (พฤศจิกายน พ.ศ. 2564-มกราคม พ.ศ. 2565) (กระทรวงแรงงาน, 2564) จึงอาจจูงใจทำให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SME การรักษาระดับการจ้างงานให้เท่าเดิมหรือมีการจ้างแรงงานให้กลับเข้ามาทำงานเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ประกอบการ และการจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดยอมในประเทศไทยปี พ.ศ.2561-2565

ปี พ.ศ.	วิสาหกิจขนาดย่อม		วิสาหกิจขนาดกลาง		รวม	
	ผู้ประกอบการ (ราย)	การจ้างงาน (คน)	ผู้ประกอบการ (ราย)	การจ้างงาน (คน)	ผู้ประกอบการ (ราย)	การจ้างงาน (คน)
2561	3,029,103	9,316,317	41,455	2,359,409	3,070,558	11,675,736
2562	3,060,603	9,615,303	44,292	2,445,247	3,104,895	12,060,550
2563	3,089,392	10,272,760	44,849	2,442,337	3,134,241	12,715,097
2564	3,134,730	10,175,143	43,193	2,426,764	3,177,923	12,601,907
2565	3,143,814	10,398,743	43,564	2,429,493	3,187,378	12,828,236

ที่มา: สำนักงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2566)

ตารางที่ 2 จังหวัดที่มีการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสูงสุด 5 อันดับ ปี พ.ศ. 2561-2565

ปี พ.ศ.	2561	2562	2563	2564	2565
ลำดับที่ 1	กรุงเทพ (3,300,404)	กรุงเทพ (3,454,767)	กรุงเทพ (3,597,873)	กรุงเทพ (3,491,955)	กรุงเทพ (3,494,938)
ลำดับที่ 2	ชลบุรี (612,982)	ชลบุรี (644,267)	ชลบุรี (687,680)	ชลบุรี (682,839)	ชลบุรี (670,893)
ลำดับที่ 3	สมุทรปราการ (538,076)	สมุทรปราการ (560,852)	สมุทรปราการ (611,812)	สมุทรปราการ (602,795)	สมุทรปราการ (631,044)
ลำดับที่ 4	ปทุมธานี	นนทบุรี	นนทบุรี	ปทุมธานี	นนทบุรี

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	2561	2562	2563	2564	2565
	(383,448)	(402,828)	(452,509)	(447,467)	(455,633)
ลำดับที่ 5	นนทบุรี	ปทุมธานี	ปทุมธานี	นนทบุรี	ปทุมธานี
	(381,755)	(401,128)	(445,812)	(443,449)	(455,048)

ที่มา : สำนักงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2566)
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนการจ้างงาน (หน่วยเป็นคน)

ตารางที่ 3 จังหวัดที่มีการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่ำสุด 5 อันดับ ปี พ.ศ. 2561-2565

ปี พ.ศ.	2561	2562	2563	2564	2565
ลำดับที่ 1	บึงกาฬ	บึงกาฬ	บึงกาฬ	บึงกาฬ	แม่ฮ่องสอน
	(4,783)	(5,417)	(6,804)	(7,426)	(20,605)
ลำดับที่ 2	แม่ฮ่องสอน	แม่ฮ่องสอน	แม่ฮ่องสอน	แม่ฮ่องสอน	อุทัยธานี
	(15,806)	(16,121)	(16,828)	(16,861)	(27,796)
ลำดับที่ 3	อุทัยธานี	อุทัยธานี	อุทัยธานี	อุทัยธานี	สมุทรสงคราม
	(26,173)	(26,643)	(27,704)	(28,308)	(29,581)
ลำดับที่ 4	นครนายก	นครนายก	นครนายก	สมุทรสงคราม	ตราด
	(26,942)	(27,269)	(28,696)	(28,378)	(29685)
ลำดับที่ 5	สมุทรสงคราม	สมุทรสงคราม	สมุทรสงคราม	นครนายก	บึงกาฬ
	(27,008)	(27,732)	(29,131)	(28,763)	(29,714)

ที่มา : สำนักงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2566)
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนการจ้างงาน (หน่วยเป็นคน)

นอกจากนี้ หากพิจารณาสถานการณ์การจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของรายจังหวัด ในช่วงปี พ.ศ. 2561-2565 ดังตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า จังหวัดที่มีการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากที่สุด 5 อันดับแรกของประเทศ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี สมุทรปราการ นนทบุรี (ติดอันดับ 4 จำนวน 3 ปี คือ ปี พ.ศ. 2562, 2563 และ 2565) และปทุมธานี (ติดอันดับ 5 จำนวน 3 ปี คือ ปี พ.ศ. 2562, 2563 และ 2565) สะท้อนให้เห็นว่า ในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่าน การจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีการกระจุกตัวอยู่แค่ในจังหวัดใหญ่ 5 จังหวัด ซึ่งเป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลถึง 4 จังหวัด (ยกเว้นจังหวัดชลบุรี) ในขณะที่จังหวัดบึงกาฬ เป็นจังหวัดที่มีการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมน้อยที่สุดเป็นอันดับ 1 ของประเทศ (ยกเว้นปี พ.ศ. 2565ที่เป็นจังหวัดแม่ฮ่องสอน) รองลงมาได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ติดอันดับ 2 จำนวน 4 ปี ยกเว้นปี พ.ศ. 2565) อุทัยธานี (ติดอันดับ 3 จำนวน 4 ปี ยกเว้นปี พ.ศ. 2565) นครนายก (ติดอันดับ 4 จำนวน 3 ปี ยกเว้นปี พ.ศ. 2564 และ 2565) และจังหวัดสมุทรสงคราม (ติดอันดับ 5 จำนวน 3 ปี ยกเว้นปี พ.ศ. 2564 และ 2565) สะท้อนให้เห็นว่าจังหวัดดังกล่าวเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่มีจำนวนการจ้างงานที่น้อยมากหากเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ในประเทศไทย ซึ่งแสดงได้ดังตารางที่ 3

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในครั้งนี้ ได้ทำการทดสอบปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร หรือปัญหา Multicollinearity ของตัวแปรอิสระทุกตัว

พบว่า ตัวแปรอิสระ จำนวน 2 ตัว ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) และจำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ENT) มีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูง (มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.8956 ซึ่งเกินกว่า 0.8) ซึ่งจะมีผลทำให้ตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์พารามิเตอร์ที่ได้จากวิธีวิเคราะห์การถดถอย เชิงเส้นไม่มีความแม่นยำ หรือมีเสถียรภาพลดลง (Damodar, 2003) แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยจะไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น เนื่องจากตัวแปรอิสระ ทั้ง 2 ตัวแปร ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญต่อการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดย่อมในประเทศไทย อีกทั้ง หากทำการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้วอาจส่งผลทำให้เกิดผลเสียหลาย ๆ ด้านต่อตัวประมาณค่าของสมการถดถอย (อัครพงศ์ อั้นทอง, 2550; Studenmund, 2014) นอกจากนี้ ได้ทำการทดสอบปัญหาความแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อนมีค่าไม่คงที่หรือปัญหาHeteroskedasticity และทดสอบปัญหาค่าคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์ระหว่างกัน หรือปัญหาAutocorrelationพบว่า ไม่มีปัญหาดังกล่าว ซึ่งผลการประมาณค่า สามารถแสดงได้ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดย่อม

ตัวแปร	ความหมาย	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย	ค่าสถิต t
β_0	ค่าคงที่	-26.9987	-1.5497
Ln (WAG)	ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (บาท/วัน)	4.8766	1.5950
Ln (GPP)	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (บาท/ปี)	0.4619	5.9141*
Ln (ENT)	จำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	0.4554	5.5609*
R-Square = 0.8405		Adjust R-Squared = 0.8339	
F-Statistic = 128.2455*		Number of observations = 77	

ที่มา: จากการคำนวณ

หมายเหตุ: เครื่องหมาย * คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย พบว่า ค่า R-Squared เท่ากับ 0.8405 หมายความว่าตัวแปรอิสระ (ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด และจำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม) มีอิทธิพลในการกำหนดหรือสามารถอธิบายตัวแปรตาม (การจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม) ได้ร้อยละ 84.05 ที่เหลืออีกร้อยละ 15.95 เป็นผลมาจากตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ได้กำหนดไว้ในแบบจำลอง

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.4619 หมายความว่าหากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้การจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.4619 ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือหากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้การจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4619 แสดงให้เห็นว่า หากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น ก็จะส่งผลให้การจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด คือ ผลรวมของมูลค่าการผลิตสินค้าและบริการจากกิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดที่ผลิตขึ้นภายในขอบเขตของจังหวัด โดยสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์และขีดความสามารถทางด้านเศรษฐกิจในระดับจังหวัด ดังนั้น

หากระดับการผลิตสินค้าและบริการภายในจังหวัดเพิ่มขึ้น ก็จะส่งผลให้ระดับการจ้างงานเพิ่มสูงขึ้นด้วย (มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง, 2560)

จำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีความสัมพันธ์กับการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.4554 หมายความว่า หากจำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมเพิ่มขึ้นร้อยละ1 จะส่งผลให้การจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4554 สะท้อนให้เห็นว่าการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีผลทำให้การจ้างงานเพิ่มขึ้น

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาสถานการณ์การจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย พบว่า จำนวนการจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2561-2565 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นภาคธุรกิจที่มีความสำคัญต่อการจ้างงานของประเทศ เนื่องจากมีจำนวนการจ้างงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงสถานการณ์การจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในรายจังหวัด ในช่วงปี พ.ศ. 2561-2565 กลับพบว่า การจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีการกระจุกตัวอยู่แค่ในจังหวัดใหญ่ 5 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี สมุทรปราการ นนทบุรี และปทุมธานี อีกทั้งนี้ ยังพบว่า จังหวัดที่มีการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมน้อยที่สุด 5 อันดับแรกของประเทศ ได้แก่ บึงกาฬ แม่ฮ่องสอน อุทัยธานี นครนายก และจังหวัดสมุทรสงคราม สะท้อนให้เห็นว่า จังหวัดดังกล่าวเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่มีจำนวนการจ้างงานที่น้อยมากหากเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ในประเทศไทย

สำหรับผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด และจำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสัมพันธ์กับการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในทิศทางตรงเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 กล่าวคือ หากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น และจำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้น ก็จะส่งผลทำให้การจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาสถานการณ์การจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย พบว่า จำนวนการจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2561-2565 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม กลับพบว่า การจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมส่วนใหญ่มีการกระจุกตัวอยู่ในจังหวัดที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี และปทุมธานี สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ วสุ สุวรรณวิหค และ ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ (2566) ที่พบว่า การจ้างงานในระบบของไทยมีการกระจุกตัวสูงในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เนื่องจากผู้ผลิตมักจะมีการรวมตัวหรือจัดตั้งหน่วยผลิตในพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการดำเนินการ สามารถเข้าถึงแหล่งทรัพยากรการผลิต รวมถึงอยู่ใกล้จุดกระจายสินค้าหรือขนส่ง ซึ่งสามารถช่วยลดต้อนทุนค่าขนส่งได้

สำหรับผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยนั้น พบว่า หากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้การจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้น เนื่องจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด หรือ GPP เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงกิจกรรม

ทางเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัด ซึ่งมีผลโดยตรงต่อความต้องการจ้างแรงงาน กล่าวคือ เมื่อเศรษฐกิจมีการขยายตัว จะทำให้ภาคธุรกิจเพิ่มการลงทุน ส่งผลทำให้มีการผลิตสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น และส่งผลทำให้ความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มสูงขึ้นด้วย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, ดารุณี พุ่มแก้ว และเมรดี อินอ่อน (2564) ที่พบว่า หากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม และด้านการบริการ) เพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้การจ้างงานของภาครัฐในจังหวัดเพิ่มขึ้นด้วยและยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วีรศักดิ์ โศจิพันธุ์, วสันต์ พลาศัย และเบญจารี สกุลราษฎร (2562) ที่พบว่า การเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด หรือ GPP มีผลทำให้การจ้างแรงงานภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังพบว่า จำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสัมพันธ์กับการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยหากมีจำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้การจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นด้วย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วสุ สุวรรณวิหค และดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ (2566) ที่พบว่า หากจำนวนสถานประกอบการภายในจังหวัดเพิ่มขึ้น ก็จะส่งผลให้การจ้างงานเพิ่มขึ้น

สำหรับตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่มีความสัมพันธ์กับการจ้างแรงงานของวิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจขนาดกลาง ได้แก่ ตัวแปรค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การเพิ่มอัตราค่าแรงขั้นต่ำไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการจ้างแรงงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ อาจจะเป็นผลมาจากการที่ตลาดแรงงานของประเทศไทยไม่ใช่ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ โดยอำนาจต่อรองของนายจ้างที่มีมากกว่าแรงงานในประเทศไทย อาจทำให้ตลาดแรงงานเอนเอียงไปทางตลาดที่ถูกผูกขาดโดยผู้ซื้อ (รพีพัฒน์ อิงคสิทธิ์, 2564) ดังนั้น การเพิ่มอัตราค่าแรงขั้นต่ำจึงไม่ได้ทำให้นายจ้างขาดทุนถึงขั้นต้องปิดกิจการ เพียงแต่ทำกำไรได้น้อยลงเพราะต้องแบ่งสรรปันส่วนให้กับลูกจ้างเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Card and Krueger (1994) ที่ได้ทำการศึกษาค่าแรงขั้นต่ำและการจ้างงาน กรณีศึกษาอุตสาหกรรมฟาสต์ฟู้ดในรัฐนิวเจอร์ซีย์และเพนซิลเวเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า การปรับขึ้นค่าแรงขั้นต่ำประมาณร้อยละ 20 ของรัฐนิวเจอร์ซีย์ กับรัฐข้างเคียงอย่างเพนซิลเวเนียที่ไม่ได้ปรับเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำ ซึ่งการจ้างงานของทั้ง 2 รัฐ ไม่ได้รับผลกระทบจากการปรับขึ้นของค่าแรงขั้นต่ำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ภาครัฐควรดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจที่มุ่งทำให้เศรษฐกิจของแต่ละจังหวัดมีการเจริญเติบโตโดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดที่มีตัวเลขการจ้างงานต่ำติดต่อกันหลายปี ซึ่งภาครัฐอาจดำเนินนโยบายที่มีลักษณะเป็นการกระจายความเจริญสู่ชนบท โดยการสร้างอุปสงค์แรงงานในชนบทด้วยมาตรการส่งเสริมการลงทุนใหม่ ๆ ที่เกิดจากคนในพื้นที่ (นิพนธ์ พัวพงศกร และสุทธิภัทร ราชคม, 2567) เพื่อทำให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่และส่งผลให้การจ้างงานในประเทศเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจนำเอาตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการจ้างแรงงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มเติม เช่น อัตราค่าจ้างที่แท้จริง และระดับการศึกษาของประชากร เป็นต้น รวมถึงอาจทำการศึกษาในเรื่องของการกระจุกตัว หรือการกระจายตัวของการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของแต่ละพื้นที่จังหวัด หรืออาจทำการขยายขอบเขตของการศึกษาออกไป เช่น การศึกษาแรงงานนอกระบบ และแรงงานต่างด้าว เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงแรงงาน. (2566). *ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ* (ฉบับที่ 11). กรุงเทพฯ: กระทรวงแรงงาน.

ชาคร เลิศนิทัศน์. (2566). *SME ไทยกับภารกิจสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลง.* สืบค้น 5 พฤศจิกายน 2566, จาก https://tdri.or.th/2023/09/economic-sme-article/

ณิชกมล บุญประเสริฐ. (2566). *การปรับค่าแรงขั้นต่ำของไทย เพิ่มขึ้นเท่าไรในช่วงระยะเวลา 10 ปี.* สืบค้น 7 พฤศจิกายน 2566, จาก https://urbancreature.co/thai-minimum-wage-in-10-years/

ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ และฐิติมา ชูเชิด. (2556). บทบาทของตลาดแรงงานกับความสามารถในการแข่งขันของไทย. ใน *งานสัมมนาวิชาการธนาคารแห่งประเทศไทยประจำปี 2556* (น.1-64). กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, ดารุณี พุ่มแก้ว และเมรดี อินอ่อน. (2564). เศรษฐกิจจังหวัดและการจ้างงานภาครัฐ. *วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร*, *16*(2), 32-48.

ทรงธรรม ปิ่นโต และจริยา เปรมศิลป์. (2563). *เศรษฐศาสตร์เล่มเดียวอยู่.* กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.

นิพนธ์ พัวพงศกร และสุทธิภัทร ราชคม. (2567). *แรงงานกลับบ้านเกิด เศรษฐกิจชนบทกำลังเปลี่ยน.* สืบค้น 23 มีนาคม 2567, จาก https://policywatch.thaipbs.or.th/article/economy-12

พิริยะ ผลพิรุฬห์. (2556). บทบาทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยในระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์. *วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์ สถาบันพัฒนศาสตร์, 7*(1), 205-250.

มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง. (2560). *โครงการศึกษาวิจัยความต้องการแรงงานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดเชียงราย กาญจนบุรี หนองคาย นครพนม และนราธิวาส ในอีก 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2561 – 2565).* กรุงเทพฯ: กระทรวงการคลัง.

รพีพัฒน์ อิงคสิทธิ์. (2564). *ค่าแรงขั้นต่ำ ทำไมถึงต้องสูง.* สืบค้น 25 พฤศจิกายน 2566, จาก https://www.the101.world/why-high-minimum-wage/

วสุ สุวรรณวิหค และดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2566). เศรษฐกิจจังหวัดและการจ้างงานในประเทศไทย: วิเคราะห์ภาพรวมและภูมิภาค. *วารสาร Journal of Roi Kaensarn Academi*, *8*(1), 14-26.

วีรศักดิ์ โศจิพันธุ์, วสันต์ พลาศัย และเบญจารี สกุลราษฎร. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงานภาคอุตสาหกรรมภายในจังหวัดนราธิวาส. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 11*(3), 256-265.

สำนักงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2566). *สถิติข้อมูลผู้ประกอบการและการจ้างงานของ SME ในแต่ละพื้นที่จังหวัด.* สืบค้น 7 ตุลาคม 2566, จาก https://www.sme.go.th/

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด.* สืบค้น 20 พฤศจิกายน 2566, จาก https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=gross_regional

อัครพงศ์ อั้นทอง. (2550). *คู่มือการใช้โปรแกรม Eviews เบื้องต้น: สำหรับการวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติ.* เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อาภาพร ผลมี, พัฒน์ พัฒนรังสรรค์ และศรีอร สมบูรณ์ทรัพย์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจ้างงานแรงงานไร้ทักษะในยุคประเทศไทย 4.0 ของสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี. *วารสารเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ*, *9*(18), 35-48.

Card, D. & Krueger, A. (1994). Minimum Wages and Employment: A Case Study of the Fast-Food Industry in New Jersey and Pennsylvania. *The American Economic Review*, *84*(4), 772-793.

Damodar, G. (2003). *Basic Econometrics* (4th ed.). Singapore: Mc Graw-Hill Book.

Studenmund, A. H. (2014). *Using econometrics: A practical guide* (6th ed.). United States of America: Pearson Education Limited.